

Alexandru Țiclea

VORBIREA ȘI ARTA ORATORICĂ

MOTTO

*„Cărțile sunt o avere,
un testament al inteligenței umane.”*

**(Joseph Addison, 1672-1719,
scriitor și om politic englez)**

Alexandru Țiclea

**VORBIREA
ȘI
ARTA ORATORICĂ**

- Ediția a II-a revizuită și adăugită -

Universul Juridic

București

-2015-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2015, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ
NU VA FI COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT
DE SEMNĂTURA ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI,
APPLICATE PE INTERIORUL ULTIMEI
COPESTE.**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ȚICLEA, ALEXANDRU**

Vorbirea și arta oratorică / Alexandru Țiclea. -

Ed. a 2-a, rev. și adăug. - București :

Universul Juridic, 2015

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-734-0

808.53

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Prezenta lucrare a fost întocmită sub imperiul maximei:

Sine ira et studio
(Fără ură și părtinire)

Argument

– la ediția a doua –

O carte mică, dar, la prima ediție, succesul a fost mare. *Non multa, sed multum*, spuneau latinii. Adică nu tot ce este mult este și bun, are valoare, se bucură de succes. Dimpotrivă, în „mult”, esența se poate dilua, valoarea estompa, iar banalitatea revigora.

Păstrând spiritul călăuzitor al primei ediții, am pășit la îmbunătățirea acesteia, astfel:

- în capitolul I, s-au adăugat *Dilema lui Corax*, considerată momentul de început al retoricii judiciare în lume, precum și evoluția acestei discipline, artă și știință, în *Europa* și în *România*.

- la capitolul al II-lea, au fost reproduse alte maxime, versuri și epigrame, precum și adăugat un punct nou, și anume *Limbajul gestual*;

- în capitolul al III-lea, s-a acordat o mai mare atenție ... prostiei;

- la capitolul al IV-lea, s-au introdus puncte noi referitoare la *discursul citit sau necitit*, la *vocea oratorului*, la *fizicul și îmbrăcămintea* acestuia;

- în cadrul capitolului al V-lea au fost inserate referiri la *stil și figurile de stil*;

- capitolului al VI-lea i s-a acordat o atenție sporită; au fost reproduse noi *aprecieri* la adresa politicianilor și s-au dat exemple din vorbirea acestora.

Limbajul este, într-adevăr, printre cele mai bune, dar și printre cele mai periculoase unelte ale omului¹.

Să ni-l însușim pe cel bun!

¹ D.S. Stoica, *Limbaj. Discurs. Comunicare*, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, p. 15, p. 37.

I

Introducere în problematica artei oratorice

1. Noțiunea de artă

Provenit din latinescul *ars*, termenul de artă are următoarele semnificații:

- „activitate a omului care are ca scop producerea unor valori estetice și care folosește mijloace de exprimare cu caracter specific”;

- „îndemânare deosebită într-o activitate, pricepere, măiestrie”;

- „îndeletnicire care cere multă îndemânare și anumite cunoștințe”.¹

O explicație a artei (în versuri) o întâlnim la scriitorul francez *Victor Hugo* (1802-1885):

„Arta e glorie și bucurie;
E flacăra ce arde-n vijelie,
Arta-i un cântec minunat ce place
A celor (Acelor ?) ce-s îndrăgostiți de pace.
Arta-i gândirea omenească
Ce orice lanțuri poate să zdrobească”².

În concepția criticului literar *George Călinescu* (1899-1965), arta este:

¹ *Dicționarul explicativ al limbii române* (DEX), Ed. Univers Enciclopedic Gold, București, 2012, p. 64.

² În *Cugetări și reflecții despre cultură și civilizație* (antologie de E. Mihăilescu), Ed. Albatros, București, 1984, p. 190.

- o oglindire a vieții;
- expresia umanității;
- mod superior de gândire și acțiune prin creația de obiecte specifice¹.

Dramaturgul *I.L. Caragiale* (1852-1912) considera că „principiul fundamental al artei în genere este intenția de a transmite o concepție prin mijloace convenționale de la om la om; încercarea de a realiza acea intenție reprezintă opera de artă”².

„Arta nu este un dar al naturii, nu o găsim de-a gata, ci este o lucrare, un efort... care întâmpină greutăți și care necesită zbuțiu, pentru a combina după o serie de legi un număr de simboluri, care pot să fie cuvinte, culori, linii, pentru a ajunge la un mecanism cu principii de coeziune... Arta e frumosul și frumosul e artă” (*Mihai Ralea*, 1896-1964, academician și om politic)³. Citându-l pe scriitorul rus Alexandr Blok (1880-1921), „arta, ca și viața, nu e de nasul celor slabi”.

„În artă și numai în artă” – scrie *Ion Slavici* (1848-1925) – „se pot prezenta lucrurile în desăvârșirea ființei lor, și cu cât întruparea dă mai mult iluziunea realității, cu atât mai încântătoare e”⁴.

Și poetul *Alexandru Vlahuță* (1858-1919) menționa: „Adevărata artă e aceea care are o valoare absolută, care face să bată toate inimile deodată – ce mare lucru e aceasta! – arta în care creatorul a condensat cea mai sinceră și intensă viață, cea mai mare putere emoțională, ca să fie pentru toți și pentru toate momentele vieții noastre”⁵.

¹ G. Călinescu, *Aforisme și reflecții* (ediție îngrijită de I.D. Pîrvulescu, Al. Stănciulescu-Bârda), Ed. Albatros, București, 1984, p. 9-10.

² *Cugetări și reflecții...*, p. 180.

³ *Ibidem*, p. 198-199.

⁴ *Ibidem*, p. 200.

⁵ *Ibidem*, p. 205.